712/04

Den 6. december 2004 blev i sag nr. 63.084:

xxxxxxxxx xxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxx

mod

Pensionskassen for Kontor-
funktionærer ved Institutioner
under Amtskommunerne m.v.
v/Pensionskassernes
Administration A/S
Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Pensionskassen for Kontorfunktionærer ved Institutioner under Amtskommunerne m.v., klager over, at selskabet først har tilkendt hende pension fra 1/9 2003 og ikke fra 1/7 2002.

Selskabet har afvist at dække skaden med henvisning til, at klageren først efter endt arbejdsprøvning opfyldte betingelserne for at få invalidepension.

Klageren, der er født i 1958 og kontorudannet, var den 25/4 2001 udsat for et færdselsuheld. I perioden fra ulykken og frem til 30/6 2002 var hun sygemeldt fra sin stilling som leder af sekretariatet på et golfcenter, hvor hun blev opsagt pr. 30/6 2002.

Den 1/8 2002 sendte klageren en ansøgning om bidragsbetaling og invalidepension til selskabet. Det fremgår heraf:

"***5. Funktionsevne***

a) Er du for tiden i stand til at udføre nogen form for erhvervsarbejde?

Nej

Afventer arbejdsprøvning

b) Er du for tiden i stand til at udføre normalt husarbejde?
Kun lettere husarbejde. Har ansat rengøringshjælp."

I et bilag til ansøgningen har klagerens læge anført, at hun har pådraget sig en whiplash-skade, og at denne er under udredning.

Den 1/6 2002 har kommunens lægekonsulent anført:

"**Diagnoser:**
Dist. col. serv. seqv. (følger efter vrid af nakken)
…
Vurdering:
Den såkaldte piskesmældslæsion består langt overvejende i et mere eller mindre relevant traume, forskellige subjektive klager, og meget beskedne objektive fund.
Så i virkeligheden er det meget begrænset, hvad der kan siges fra lægelig side om tilstanden og prognosen, herunder den erhvervsmæssige prognose.
Men hvis pgl. nu efter mere end et år stadig er sygemeldt, virker i hvert fald ikke realistisk, at pgl. blot lige skal gå lidt mere, så genoptager hun arbejdet.
Så hendes samlede situation skal vel undersøges nærmere: er der andre problemer? Psykologsamtale, Buen, anden indsats, genoptræning??"

Af helhedsvurdering dateret 12/9 2003 fremgår, at der skal opstartes et praktikforløb på R. Turistbureau startende på deltid med 3-4 timer med henblik på senere at komme op i tid. Den 7/11 2002 var klageren til samtale på kommunen, og det fremgår af kommunens journal, at hun efter kort tid måtte nedsætte sin arbejdstid, og at hun stoppede efter 4 uger.

Af speciallægeerklæring dateret 1/11 2002 fra speciallæge i neurokirurgi F.J. fremgår bl.a.:

"**Konklusion:**
På basis af ovenstående mener jeg, at man kan konkludere, at
1 skadelidte ved ulykken den 25. april 2001 pådrager sig en hjernerystelse, hvilket hun fortsat har symptomer på foreneligt med et post-kommotionelt syndrom

2 skadelidte ved samme ulykke pådrager sig en forvridning i halshvirvelsøjlen, hvilket hun fortsat har subjektive klager og objektive tegn på (distorsio columnae cervicalis seqv.)

3 skadelidte ved samme ulykke har fået et direkte slag mod højre skulder medførende udvikling af slidgigtsforandringer og en bevægelsesindskrænkning

4 tilstanden er stationær

5 skadelidte har et betydende mén stammende fra de under pkt. 1-3 anførte diagnoser

6 skadelidte formentlig har et betragteligt erhvervsevnetab. Dette lader sig dog ikke nærmere kvantificere på nuværende tidspunkt, hvor skadelidte er i en arbejdsprøvning."

Af neuropsykologisk specialisterklæring dateret 11/11 2002 fremgår:

"**Konklusion:**

På baggrund af undersøgelsen kan det således konkluderes, at klienten har pådraget sig en hjernerystelse med svækket koncentration, indlæring og hukommelse, foreneligt med et postcommotionelt syndrom af moderat karakter.

Har pådraget sig en forvridning i halshvirvelsøjlen, jfr. de lægelige akter.

Har videre efter det direkte slag mod højre skulder, visende sig primært med bevægelsesindskrænkninger.

Ulykkestilfældet har afstedkommet et betydende mén.

Tilstanden er stationær.

Har formentligt et betragteligt erhvervsevnetab, jfr. at tidligere arbejdsprøvning nu er indstillet."

Af erklæring dateret 1/12 2002 fra psykolog K.S.E. fremgår:

"IR er i besiddelse af mange ressourcer såvel socialt som psykologisk mens de arbejdsmæssige ressourcer vurderes som meget små. Der har ikke været væsentlige

ændringer i hendes smerter i de sidste halvandet år og hun er meget dårligere end hun har villet erkende. Jeg tror desværre, at man må betragte hendes smertebillede som kronisk selv om det selvfølgelig aldrig kan udelukkes, at hun i løbet af nogen år kan genvinde mere af arbejdsevnen. Som jeg ser det, står hun lige nu midt i en krise, der handler om at måtte erkende og gennemleve det tab af funktionsevne hun har lidt som følge af sit trafikuheld og de mange justeringer psykisk og fysisk, der følger med."

Af journal dateret 16/12 2002 fra R. Kommune fremgår, at klageren har anmodet om at komme i arbejdsprøvning i en blomsterbutik fra januar 2003 med en ugentlig arbejdstid på 6-8 timer ugentligt. Af notat fra 24/2 2003 fremgår, at den første måned i arbejdsprøvningen er gået godt, og at klageren fra 25/2 2003 vil forsøge med 3 timer dagligt.

I februar 2003 gennemgik klageren en neuropsykologisk undersøgelse, og i erklæringen dateret 14/3 2003 fremgår:

"Konkluderende kan fremføres, at der på baggrund af de neuropsykologiske test er fundet normale kognitive funktioner, overensstemmende med det evnemæssige udgangspunkt. Der kan ikke påvises nogen hjerneskade, men patienten har antageligt fået taget toppen af sin mentale formåen på grund af de vedvarende symptomer.

Specifikt er der fundet enkelte diskret nedsatte præstationer ved opmærksomhed og koncentration, uden at resultaterne nogetsteds er signifikant nedsatte og er i øvrigt fundet let forbedrede end ved tidligere testning. Herudover er der fundet en styrket visuel hukommelse og et hurtigere psykomotorisk tempo tydende på, at patienten er i mental bedring. Dette hænger sammen med hendes egne oplysninger om et bedret funktionsniveau, såvel arbejdsmæssigt som på hjemmefronten. Patienten er antageligt i gang med at bryde den onde smertecirkel. I hvert fald er der testmæssige bedringer af opmærksomheden, hukommelsen og det psykomotoriske tempo igennem de sidste par måneder, og en yderligere bedring er forventelig. Den nyere neuropsykologiske forskning viser, at restgruppen af whip-lash skadede patienter opnår bedringer over tid, men at det kan tage år at komme sig."

Af opfølgningsnotat fra kommunen dateret 28/4 2003 fremgår,:

"IL har nu været hos K. Blomster i 4 måneder - og det har ikke vist sig muligt at komme op i tid - ikke fordi IL ikke har prøvet - det har hun, men det har svedet til hende selv, idet hun efterfølgende er blevet helt udkørt og med smerter - tilstanden bedres først efter nogle dage i helt ro. Det er svært for IL at acceptere de store indskrænkninger, hun oplever. Har tidligere været et særdeles aktivt menneske, men må nu passe meget på sig selv, og det er fortsat svært at holde sig indenfor grænserne.

Fremtiden er uvis - det tyder ikke på arbejdstiden kan sættes op, så der kan nås et niveau, hvor det vil være realistisk i forhold til et flexjob. Ut vil lægge sagen op til vurdering på socialmedicinsk teammøde og forhøre i pensionsafdelingen om der kunne være indikation for førtidspension."

I ressourceprofil dateret 27/8 2003 er anført:

"Der har været forsøgt arbejdsprøvning 2 gange med sygedagpenge som forsørgelsesgrundlag. Arbejdsprøvning har vist, at der ikke er grundlag for at iværksætte revalidering til selvforsørgelse, der er ej heller grundlag for at etablere et flexjob. IL kan med besvær klare 9-10 timer ugentlig indenfor nuværende arbejdsområde.

Der er ingen psykisk barrierer, der hindrer forøget timetal, tværtimod - idet IL flere gange i forløbet har forsøgt at gå ud over sine grænser med forøgede smerter og forøget træthed til følge.

Sagen ønskes nu vurderet i forhold til en førtidspension."

Efter anmodning fra Arbejdsskadestyrelsen udarbejdede speciallæge i ortopædi. S.L.H. den 18/6 2003 en speciallægeerklæring, hvoraf bl.a. fremgår:

"Ved obj. undersøgelse er der fundet tegn på supraspinatus påvirkning af hø. skulder uden noget egentlig impingement. Der er lev bev. indskrænkning i skulderen og insuff. af de små skuldermuskler således, at scapula kommer til at 'hænge' en smule. Dette gør, at det subacromielle rum bliver kompromitteret ved elevation af armen og dermed accentueres smerteproblematikken. Tilstanden er forenelig med en formentlig partiel supraspinatus-læsion nu med 'kroniske smerter'. Umiddelbart mener jeg, at tilstanden er stationær, men måske kan bedres ved en specifik fysioterapi ret-

tet mod en normalisering af scapula-funktionen evt. kombineret med en ny serie af subacromielle blokader.

Tilstanden anses for at have været stationær gn.de sidste år.

Vedrørende nakken er der ikke yderligere behandlingstilbud udover behandling mod muskelspændinger/smerter."

Kommunens lægekonsulent har i lægeskøn dateret 2/9 2003 anført:

"Vurdering:

Personligt finder jeg det yderst tvivlsomt, om der på noget tidspunkt har foreligget et postcommotionelt syndrom, og i hvert fald er den aktuelle neuropsykologiske undersøgelse normal."

Den 29/9 2003 blev klageren med virkning fra 1/10 2003 tilkendt førtidspension, dog således at pensionssagen skal genoptages til vurdering den 1/10 2008.

Ved skrivelse af 10/11 2003 anerkendte det indklagede selskab, at klageren med virkning fra 1/9 2003 var berettiget til invalidepension.

Klageren har over for nævnet nedlagt påstand om, at hun er berettiget til invalidepension fra 1/7 2002. Hun har til støtte herfor i sin klageskrivelse af 5/1 2004 anført:

"PKA henholder sig til at alle behandlings- og revalideringsmuligheder skulle være udtømte. Dette mener jeg ikke kan lægges til grund for tilkendelsen, da det ikke fremgår af forsikringsbetingelserne."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 26/1 2004 anført:

"Det invaliditetsbegreb pensionskassen anvender, er det samme som beskrevet i den tidligere lov om social pension fra før 1. januar 2003, og invaliditetsansøgninger afgøres derfor efter retningslinjer fastlagt af Den Sociale Ankestyrelse. Det betyder, at der skal være klar lægelig dokumentation for, at funktionsevnen er nedsat. Pensionskassens lægekonsulenter foretager denne vurdering samt vurderingen af, om helbredstilstanden er varig, d.v.s. at behandlingsmulighederne eller mulighederne for spontan bedring er udtømte. Herefter foretager administrationen den videre vurde-

ring af, om der kan peges på rimelige revalideringsmuligheder, og i sidste ende i hvilket omfang erhvervsevnen samlet skønnes nedsat.

Erhvervsevnen vurderes i forhold til ethvert erhverv og ikke kun i forhold til klagerens fag. Der må således ikke være mulighed for, at medlemmet gennem revalidering kan blive i stand til at klare beskæftigelse inden for andre fag.

For at belyse nedsættelsen af erhvervsevnen samt at denne er af en vis varighed skal der foreligge dokumentation for, at sygdommen har et vist omfang og en vis varighed.

…

For at afklare omfanget af erhvervsevnenedsættelsen skal der foreligge dokumentation for, at rimelige revalideringsmuligheder er udtømte.

…

For at fastlægge omfanget af erhvervsevnen og dokumentere at erhvervsevnen er nedsat i forhold til ethvert erhverv, har PKA i forhold til tilkendelsestidspunktet for invalidepensionen lagt vægt på, at klager indtil udgangen af august 2003 har været i et forløb med arbejdsprøvning i et andet fag end hendes oprindelige, at der i perioden for arbejdsprøvningen foreligger en neuropsykologisk undersøgelse fra marts 2003, der dels siger, at klager selv har oplyst at have et forbedret funktionsniveau såvel arbejdsmæssigt som på hjemmefronten og dels, at en yderligere forbedring er forventeligt og endelig, at det første med R. Kommunes indstilling til førtidspension ultimo august 2003 kan anses for godtgjort, at der ikke er yderligere rimelige revalideringsmuligheder.

Disse forhold gør, at PKA vurderer, at klagers revalideringsmuligheder, herunder beskæftigelsesmuligheder i andre fagområder, ikke er udtømte inden for ethvert fagområde før ophøret af den anden arbejdsprøvning ved udgangen af august 2003."

Klageren har i skrivelse af 2/2 2004 supplerende anført:

"I 4. sidste afsnit side 4 angiver PKA, at det invalidebegreb pensionskassen anvender, er det samme som beskrevet i den tidligere lov om social pension fra før 1. ja-

nuar 2003. Dette fremgår ikke af selskabets forsikringsbetingelser og er en skærpelse heraf.

Ved at anvende dette kriterium, er det ikke den aktuelle helbredssituation der afgør tilkendelsestidspunktet, men derimod sagsbehandlingstiden for tilkendelse af førtidspension hos det offentlige.

Hos Kommunernes Pensionsforsikring har jeg en identisk pensionsordning, som rent faktisk har udbetalt invalidepensionen med tilbagevirkende kraft, og det er denne forskel på tilkendelseskriterier på to identiske pensionsordninger der undrer mig."

Selskabet har heroverfor i skrivelse af 24/2 2004 anført:

"PKA er af den opfattelse, at der ikke er tale om en skærpelse af pensionsvilkårene idet anvendelsen af invaliditetsbegrebet, som beskrevet i den tidligere lov om socialpension fra før 1. januar 2003, er en udfyldning af pensionsvilkårene og giver fortolkningsbidrag til at belyse faktorer af betydning for vurdering af omfanget af nedsættelsen af erhvervsevnen, herunder om rimelige revalideringsmuligheder er udtømte.

Den endelige vurdering af, om der kan peges på rimelige revalideringsmuligheder, og i sidste ende i hvilket omfang erhvervsevnen skønnes varigt nedsat, foretages af administrationen. I denne vurdering indgår, udover de øvrige faktorer der indgår i invaliditetsbegrebet, også en vurdering af, om PKA finder, at mulighederne for revalidering er udtømte på et tidligere tidspunkt end vurderet i offentligt regi og dermed i sidste ende, om en ansøger opfylder betingelserne for invalidepension på et tidligere tidspunkt end i f.eks. en sag om førtidspension i det offentlige.

PKA mener derfor ikke, at der, ved at lægge ovennævnte invaliditetsbegreb til grund, sker en tilkendelse af invalidepension, der er udtryk for sagsbehandlingstiden i offentligt regi. Derimod er det PKAs opfattelse, at tilkendelsestidspunktet sker fra det tidspunkt, hvor administrationen vurderer, at omfanget af erhvervsevnenedsættelsen samt varigheden af sygdommen har et vist omfang og varighed sådan at betingelserne i pensionsvilkårenes § 14 dermed er opfyldte. Dette tidspunkt kan være sam-

menfaldende med tidspunktet for tilkendelse af førtidspension i offentligt regi, men er det ikke nødvendigvis. Vurderingen er i hvert enkelt tilfælde konkret.

I dette konkrete tilfælde vurderer PKA, at klagers revalideringsmuligheder, herunder beskæftigelsesmuligheder i andre fagområder, ikke er udtømte inden for ethvert fagområde før ophøret af den anden arbejdsprøvning ved udgangen af august 2003."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 14.**

Medlemmer, som ikke er alderspensionerede, og som ikke er berettiget til eller ansat i fleksjob, har ret til invalidepension efter ansøgning, hvis

1) erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke skønnes nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne,
2) nedsættelsen af erhvervsevnen er af en vis varighed,
3) bidragsbetaling er ophørt, og
4) medlemmet ikke er fyldt 65 år.

…

Stk. 5. Retten til invalidepension indtræder den 1. i måneden efter, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, og pensionen udbetales månedsvis forud. Invalidepensionen udbetales sidste gang for den måned, hvor retten til pensionen ophører."

Nævnet udtaler:

Nævnet bemærker, at det afgørende for retten til invalidepension i henhold til de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser er, at erhvervsevnen er nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne, og at nedsættelsen af erhvervsevnen er af en vis varighed.

Nævnet bemærker videre, at klageren på intet tidspunkt siden ulykken i april 2001 har været i stand til at påtage sig arbejde ud over få timer ugentligt.

Nævnet finder herefter, at forløbet i sagen - uanset optimismen i forbindelse med stedfundne arbejdsprøvning - godtgør, at klageren fra den 1/7 2002 har opfyldt betingelserne for at opnå invalidepension, hvorfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, Pensionskassen for Kontorfunktionærer ved Institutioner under Amtskommunerne m.v., skal anerkende, at klageren fra den 1/7 2002 har mistet to tredjedele af erhvervsevnen, og skal genoptage sagsbehandlingen med dette udgangspunkt.

Poul Sørensen
formand